

Schedule of Workshop: Blurry Boundaries

by Tancredi Di Giovanni, Pedro Sá Couto and Bohye Woo

Select, annotate, analyze, scan, correct, digitize, print, read, transfer, erase, encode, curate, hack, interface, work, copy...

Introduction

How do we reveal the hidden labour involved in these processes? What libraries become possible when you transform physical books into digital files, and vice versa?

In this workshop you will be a librarian converting books into machine readable files, a process involving tools, time and choices.

Follow this step

1. Choose a book

Choose a book from the Leeszaal collection and write down the basic informations. (The book has to fit the scanner.)

2. Condition Report

Write down the physical book characteristics, the condition of the book and the visible traces that may be found on it, such as: *watermark, marginalia, underline, highlight, strikethrough, circle, line, doodle, added contents, damages, folded corners, water wrinkling, stain, squiggle, and more..*

3. Scan

Choose one specific part of the book and scan it. It can be one page or one chapter, depending on the available time.

4. Page Correction

Use *Pinta* or *Gimp* to turn the pages into their original direction. If you want, you can remove unwanted traces that might be left and crop the image. Rename the file without spacing.

5. OCR-ing

Create a searchable pdf with 'ocr.sh' from the corrected images created. This process is called *OCR* (optical character recognition) and is done through a software called *Tesseract*.

6. Proof-reading

Open the searchable pdf with the browser and *LibreOffice*, delete the image and compare the text from the ocr output and its original source. How is the text different from each other? Save the text from the ocr output in pdf.

7. Put your metadata

The filling form is meant to be scanned and appended to the final pdf. In this way we are able to make the hidden labour behind digital books visible.

8. Compile the pdf

At this point, you'll have three pdfs in your folder. To complete your digital book, merge all the pdfs in one file with 'merge_files.sh'.

9. Upload to the digital library

Finally upload your digital book on our digital library following the bookmark on the browser.

Congratulations! You have done a great (hidden) job!!!

NAME —

PLACE —

DATE —

PROCESSES	NOTES	TIME
1. CHOOSE BOOK TITLE AUTHOR		1.
2. CONDITION REPORT BOOK WEIGHT TOTAL PAGE NUMBER CONDITION VISIBLE MARKS		2.
3. SCAN		3.
4. PAGE CORRECTION		4.
5. OCR-ING		5.
6. PROOF-READING		6.
7. METADATA		7.
8. COMPILE THE PDF		8.
9. UPLOAD		

Very Fine (VF) — Without faults or defects, in the same condition as when it was published. (*Note: very few new books qualify for this grade, as there will often be rubs/scuffs to the dustjacket from shipping, or bumped lower spine ends/corners from shelving.*)

Fine (F) — Approaches the above, but not crisp. May show signs of having been carefully read, but no real defects or flaws.

Near Fine (NF) — Approaching Fine but with a couple of defects which should be noted.

Very Good — Used book showing some small signs of wear on either the binding or dustjacket. Defects and faults should be noted.

Good — Average used book that has all pages present. All defects must be noted.

Fair — Used book that has complete text but may be missing end papers, half-title page, etc. Dustjacket may have noticeable signs of wear such as crimping, small tears, or curling on the edges. All defects should be noted.

Poor/Reading Copy — Sufficiently worn that its only merit is that it has the complete text. May be soiled, scuffed, stained or spotted and may have loose joints, hinges, pages, etc. All defects should be noted.

NAME - Remco v. Bladel
PLACE - Rotterdam
DATE - 20-66-2019

PROCESSES	NOTES	TIME
1. CHOOSE BOOK		1. 2min
TITLE	The P78 Anthology	
AUTHOR	Harry Hoogstraten & Jos Knipscheer	
2. CONDITION REPORT		2. 3min
BOOK WEIGHT	759 gram	
TOTAL PAGE NUMBER	224 pages	
CONDITION	used , Very good,	
VISIBLE MARKS	Some folds on pages corners. slight usage on sides of Cover + index I + II	
3. SCAN		3. 2min.
4. PAGE CORRECTION	1	4. 2min.
5. OCR-ING		5. 1min.
6. PROOF-READING		6. 3min
7. METADATA		7. 2min
8. COMPILE THE PDF		8.
9. UPLOAD		

P78

ONE WORLD POETRY

AMSTERDAM

11. - 16. 9. 1978

V.S.:

DIANE DI PRIMA, TED BERRIGAN, JOANNE KYGER, JIM KOLLER, MICHAEL BROWN-STEIN, LEWIS MAC-ADAMS, ANNE WALDMAN, BILL BERKSON, HAROLD NORSE, LORENZO THOMAS, STEPHEN FER, JOHANNA DRUCKER, PIERO HELICZER, WAGÉ DORN, IRA COHEN

ENGELAND: TOM RAWORTH, TOM SANCHEZ; ZWEDEN: REIDAR CORRADO COSTA, MARCELLO BELTRAMETTI, ANTON BRUHIN

NEDERLAND: SIMON VINKENOOG, HARRY HOOGSTRATEN, HANS PLOMP, ERIKA DE DINSZKY, PETER NYMEYER, EDGAR CAIRO, VERNIE FEBRUARY, JULES DEELDER, WIM VAN BINSBERGEN, STEEF DAVIDSON, ALEX HOLST, SJOERD KUYPER

I.S.M.: THE JACK KEROUAC SCHOOL OF DISEMBODIED POETICS & THE VISITING POETICS ACADEMY

MUZIEK: STEVE LACY, AZUL, ZAPATA, BOËM, RHID MARKS, KEN MANGROELA

in De KOSMOS

(11 tot 15/9) 21.30 u.

en PARADISO

(16/9) 20.00 u.

PRESENTATIE: Jos Knipscheer & Hans Westeling

READINGS & WORKSHOPS & MUZIEK & FILMS & DIA-SHOWS & TENTOONSTELLING

INFORMATIE: 020-267477 230686

ORGANISATIE: SOYO PRODUCTIONS DE KOSMOS MANDALA

artwork: hideoyama, johanna/purba

ISBN 906265 037 6
ISSN 0165-1234

uitgeverij in de knipscheer b.v. Haarlem

MANDALAI

P78 ANTHOLOGY

U
M
,
j
i
i
i
*

: 2R M
(Imam; gxa newnszi'd,
AN 9m Eeauaa v'd'w'
Mex no; BEReeanTE" p
5&5: L57\$56290\$7"
503M N- 5I"5mag-9':
. .RHimgn. K" K"54

ISBN 906265 03'
ISSN 165-1234

Index I

- 5 **Soyo Benn** How it started
14 **Tom Raworth** For the Sake of Argument
22 **Harry Hoogstraten** *from* Come Again
24 **Milly Graffi** La parola invisibile
26 **Julien Blaine** A mon repertoire: 'The Longest Walk'
36 **Lorenzo Thomas** A Train to Haarlem
40 **Ricardo Sanchez** P-78: One World Energetics
43 (*Ricardo Sanchez: part of an article in 'Rayas'*)
57 **James Koller** For Peter & Marilyn/For Jedediah (*from 'Andiamo', Great Raven Press, 1978*)
58 **Piero Heliczer** L'underground c'est moi/The Case of the Sainte Thérèse
63 **Peter Nijmeijer** Ontbijt op de horizon
64 **Erika Dedinszky** Litanie voor de vrouw/Epileerloog/Vlakland
66 **Harold Norse** Get Your Big Fat Wings out of My Face, Billy/Transcendental Meditation
70 **Ken Mangroelal** Zwaar en zonder einde
83 **Franco Beltrametti** Sette Poesie-Seven Poems
86 **Tom Pickard** *four poems from 'The Order of Change', Fulcrum Press, 1971*
87 **Bill Berkson/Joanne Kyger** Amsterdam Memoirs or The Sex Life of Lewis MacAdams
98 **Paul Schaaps** Noorderzon
99 **Reidar Ekner** Artificial Paradise Visitation of Birds Cosmos the Womb
102 **Simon Vinkenoog** News from the Hourglass
108 **Harris Schiff** *poem*/Whales and Acorns/Cowboy Love Poem/P78 Amsterdam was the biggest turn on . . .
121 **Anne Waldman** Adventure
124 **Stephen Rodefer** Italy and Algiers
125 **Edgar Cairo** Dagwe (*uit 'Obja sa tan a brewa', 1975*)/gedicht (*uit 'Foe jowe disi', 1978*)
128 **Vernie** February *text*
130 **Wim van Binsbergen** Heart of Darkness/Ouder geworden
144 **William Burroughs** When Did I Stop Wanting to Be President?
145 **Hans Plomp** The Gentle Art of Losing/Evil Roots
148 **Mignon van Ingen** Ik ben niet bang voor de slang

Index I

- Soyo Benn How it started
14 Tom Raworth For the Sake of Argument
22 Harry Hoogstraten from Come Again
24 Milly Graffi La parola invisibile
26 Julien Blaine A mon repertoire: 'The Longest Walk'
36 Lorenzo Thomas A Train to Haarlem
40 Ricardo Sanchez P-78: One World Energetics I
43 (Ricardo Sanchez: part of an article ifRayas')
57 James Koller For Peter & Marilyn/ For Jedediah (from
'Andz'am Great Raven Press, 1978)
58 Piero Heliczer L'underground c'est moi/The Case of the
Sainte Therese
63 Peter Nijmeijer Ontbijt op de horizon
64 Erika Dedinszky Litanie voor de vrouw/Epileerloog/Vlakland
66 Harold Norse Get Your Big Fat Wings out of My Face, Billy/
Transcendental Meditation
70 Ken Mangroelal Zwaar en zonder einde
83 Franco Beltrametti Sette Poesie-Seven Poems
86 Tom Pickard four poems from 'The Order of Change ',
Fulcrum Press, 19 71
87 Bill Berkson/Joanne Kyger Amsterdam Memoirs or The Sex
Life of Lewis MacAdams
98 Paul Schaaps Noorderzon
99 Reidar Ekner Artificial Paradise Visitation of Birds Cosmos
the Womb
102 Simon Vinkenoog News from the Hourglass
108 Harris Schiff poem /Whales and Acorns/Cowboy Love Poem/
P78 Amsterdam was the biggest turn on..
121 Anne Waldman Adventure
124 Stephen Rodefer Italy and Algiers
125 Edgar Cairo Dagwe (uit 'Obja sa tan a brewa', I 975)/gedz'cht
(uit 'Foe jowe disi', 1978)
128 Vernie February text
130 Wim van Binsbergen Heart of Darkness/Ouder geworden
144 William Burroughs When Did Stop Wanting to Be President?
145 Hans Plomp The Gentle Art of Losing/ Evil Roots
148 Mignon van Ingen Ik ben niet bang voor de slang

- 149 **Nanao Sakaki** An Axiom (in *The Co-Evolution Quarterly*, 19/1978)
- 150 **Marcello Angioni** from *The Universe (Directions for Use)*
- 151 **Michael Brownstein** Paris Visitation
- 152 **Corrado Costa** Il mandala . . . (in 'North', 1978)
- 158 **Jessica Hagedorn** Yolanda Meets The Wild Boys
- 162 **Rhid Marks** Things that happen now
- 163 **Lewis MacAdams** Dear G.
- 174 **Patti Smith** *Live at the Paradiso! (full moon) (H.H.)/Neo Boy/Babelogue (from 'Babel', G.P. Putnam's Sons, 1978)*
- 180 **Bert Schierbeek** from *The Shape of the Voice*
- 184 **Steeff Davidson** Een is altijd de mooiste/Punk Rules, OK?
- 186 **Jules Deelder** Python Place (uit 'Moderne gedichten', *De Bezige Bij*, 1978)
- 189 **Robert Paul Flipse** uit *Het epos van Kreatorius I*
- 190 **Ira Cohen** A Brickbat for Herman Brood . . .
- 192 **Johanna Drucker** from *Dutch: Domestic Interior (1978)*
- 194 **Hans Wesseling** Tarot
- 196 **Shusaku Takeuchi** poem
- 197 **Sjoerd Kuyper** Haar luister (uit 'De dichter zingt', *C.J. Aarts*, 1978)
- 198 **Alex Holst** Het kindvrouwkje Shakti
- 199 **Barret Watten** from *Notebooks (in Big Sky, 6/1973)*
- 200 **Herman Brood** brief
- 201 **Eddie Woods** Poetry & The Punks: An Apocalyptic Confrontation
- 209 (*Harold Norse/Joanne Kyger/Ted Berrigan/Franco Beltrametti: Notes on Harry's typer*)
- 212 (*Simon Vinkenoog: artikel in 'Waterman', 25/1978*)
- 214 (*Moldován Domokos: twee pagina's uit 'Mozgó Világ', 2/1979*)

Index II

- 72 **Anton Bruhin** from '11 Heldengesänge & 3 Gedichte' (Verlag Adolf Hürlimann, 1977)
- 74 **Rufus Camphausen** 1-4
- 78 **Gianantonio Pozzi** Ritmi diversi
- 80 **Massimo Dainese/Rossana Gasparini** from the animation movie 'Sole, colline, uccello, albero, finestra etc . . .'
- 82 **Giovanni d'Agostino** Cosmos
- 133 **Suse Hahn** Concrete drawings, 1-3
- 136 **Giovanni Anceschi** 1-4
- 140 **Franco Beltrametti** Clouds on the Way to the Kosmos/Amsterdam Letter
- 142 **Brion Gysin** calligraphic poem (in 'Soft Need', 17/1977)/letter

Photo credits

- Pietro Gigli** 6/7/8/9/11/12(b)/13/45/46/47/48/49/50/52/53/54/55/56/110/111/112/113/114/115/116/117/118/119/120/166/167/168/169/170/171/217(t)/218/220/front cover
- Suse Hahn** 51
- Harry Hoogstraten** 206/207/208
- Els Knipscheer** 219(b)
- Michael Köhler** 172
- Domokos Moldován** 216
- Anne Nordmann** 219(t)
- Ugo Pitozzi** 1/4/10/12(t)/44/217(b)

- 149 Nanao Sakaki An Axiom (in The Co-Evolution Quarterly, 1 9/1 9 78)
150
151 Michael Brownstein Paris Visitation
152 Corrado Costa Mandala... (in 'North', 1 978)
158 Jessica Hagedorn Yolanda Meets The Wild Boys
162 Rhid Marks Things that happen now
163 Lewis MacAdams Dear G.
174 Patti Smith Live at the Paradiso! (full moon) (H.H.)/Neo Boy/Babelogue (from 'Babel'G.P. Putnam's Sons, 1978)
180 Bert Schierbeek from The Shape of the Voice
184 Steef Davidson Ben is altijd de mooiste/Punk Rules, OK?
186 Jules Deelder Python Place (uit 'Moderne gedichten', Bezige Bif, 1978)
189 Robert Paul Flipse uit Het epos van Kreatorius I
190 Ira Cohen A Brickbat for Herman Brood . .
192 Johanna Drucker from Dutch: Domestic Interior (1 978)
193 Marcello Angioni from The Universe (Directions for Use)
194 Hans Wesseling Tarot
196 Shusaku Takeuchi poem
197 Sjoerd Kuyper Haar luister (uz' 'De dichter zingt', C.J. Aarts, 1 9 78)
198 Alex Holst Het kindvrouwtje Shakti
199 Barret Watten from Notebooks (in Big Sky, 6/1973)
200 Herman Brood brief
201 Eddie Woods Poetry & The Punks: An Apocalyptic Confrontation
209 (Harold Norse/Joanne Kyger/ Ted Berrigan/Franco Beltrametti.' Notes on Harry Hoogstraten
212 (Simon Vinkenoog.' artikel in 'Waterman', 25/1978)
214 (Moldovan Domokos: twee pagina's uit 'Mozgo' Vilag', 2/ 1 9 79)

- 72 Anton Bruhin from '11 Heldengesangen & 3 Gedichte' (Verlag Adolph Haerlimann, 1977)
74 Rufus Camphausen 1-4
78 Gianantonio Pozzi Ritmi diversi
80 Massimo Dainese/Rossana Gasparini from the animation movie 'Sole, colline, uccello, albero, finestra etc. . .'
82 Giovanni d'Agostino Cosmos
133 Suse Hahn Concrete drawings, 1-3
136 Giovanni Anceschi 1—4
140 Franco Beltrametti Clouds on the Way to the Kosmos/ Amsterdam Letter
142 Brion Gysin calligraphic poem 'Soft Need', 1 7/1977)/ letter

Photo credits

Pietro Gigli 6/7/8/9/11/12(b)/13/45/46/47/48/49/50/52/53/54/55/56/110/111/112/113/114/115/116/117/118/119/120/166/167/168/169/170/171/217(t)/218/220/front cover
Suse Hahn 51
Harry Hoogstraten 206/207/208
Els Knipscheer 219(b)
Michael Kohler 172
Domokos Moldovan 216
Anne Nordmann 219(t)
Ugo Pitozzi 1/4/10/12(t)/44/217(b)

NAME - *Lain*

PLACE - *Leesland, Rotterdam*

DATE - *2/16*

PROCESSES	NOTES	TIME
1. CHOOSE BOOK		1.
TITLE	<i>COPYCAT</i>	<i>14:03</i>
AUTHOR	<i>Serge Van Duijnhooven</i>	
2. CONDITION REPORT		2.
BOOK WEIGHT	<i>244 gr</i>	<i>14:06</i>
TOTAL PAGE NUMBER	<i>64</i>	
CONDITION	<i>NF</i>	
VISIBLE MARKS	<i>dirt, stains, added content</i>	
3. SCAN		3. <i>14:10</i>
	<i>2 pages</i>	
4. PAGE CORRECTION		4. <i>14:15</i>
	<i>rotate + crop</i>	
5. OCR-ING		5. <i>14:17</i>
6. PROOF-READING		6. <i>14:22</i>
7. METADATA		7.
8. COMPILE THE PDF		8.
9. UPLOAD		

NAME —

PLACE A

DATE —

PROCESSES

NOTES

TIME

1. CHOOSE BOOK

TITLE

AUTHOR

2. CONDITION REPORT

BOOK WEIGHT

TOTAL PAGE NUMBER

CONDITION

VISIBLE MARKS

3. SCAN

4. PAGE CORRECTION

5. OCR-ING

6. PROOF-READING

7. METADATA

. COMPILE THE PDF

. UPLOAD

Portrait of a woman
by the artist
1950

1 PSYCHOPATHIA SEXUALIS

'During sex we are timelocked as in war'

- Peter Hammill

Zo stelt hij voor dat hij
haar droom betreedt; het
huis van een bekende, een patiënte,
een klop op de deur, een kleine tik
tegen haar hoofd, een glimlach

hij zet zijn tas van kalfsleer
naast haar bed neer, ruikt
haar parfum (Bardot, of Givenchy)
de adem van de avondkoffie, maar
geen zweem nog van haar angst

zij verhaalt, hij laat haar praten
zij vraagt of zij een raam moet openen
wat licht en lucht moet binnenlaten
maar hij raadt het af. De kamer blijft,
zegt hij, te klein voor twee personen

zij vraagt beleefd of zij zich moet
ontkleden. Hij knikt discreet en neemt
haar kleren aan. Hij vouwt ze op
en legt ze op het laken; alles volgens orde
want geen passie mag ontwaken

hij druppelt vloeistof in haar licht
ontstoken ogen, sproeit nevel
in haar neus, hij reinigt
grondig alle adenwegen, legt zijn
stethos op haar schouderbladen

en stelt zich voor hoe hij haar billen
opent met zijn nagels, haar rug
vilt en de wervels streelt
(hij denkt aan forel, *truite*
à la meunière) en met zijn handen

graait door haar aders die krullen
als adders rond zijn vingers
hij grabbelt naar haar hart
dat hij, voor hij het menigvuldigt
en in plakken snijdt een kus geeft

een kus! Die eeuwenoude kunst
van de beheersing

PSYCHOPHTHM SEXUHUS

Zo stejt hij voor dat hij
haar droombetreedt; het
huis van een bekende, een patiënte,
een klop op de deur, een kleine tik
tegen haar hoofd. een glimlach

hij zet zijn tas van kalfsleer
naast haar bed neer, ruikt
haar parfum (Bardot, of Givenchy)
de adem van de avondkoffie, maar
geen zweem nog van haar angst

zij verhaalt. hij laat haar praten
zij vraagt of zij een raam moet openen
wat licht en lucht moet binnenlaten
maar hij raadt het af. De kamer blijft,
zegt hij. te klein voor twee personen

zij vraagt beleefd of zij zich moet
ontkleden. Hij knikt discreet en neemt
haar kleren aan. Hij vouwt 29 Up
en legt 2e op het laken; alles volgens orde
want geen passie mag ontwaken

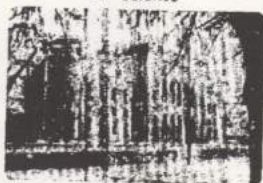
hij druppelt vloeisto' in haar licht
ontstoken ogen. sproeit nevel
in haar neus, hij reinigt
grondig alle aCemwegen. legt zijn
stethos op haar schouderbladen

en stelt zich voor hoe hij haar billen
cpent met zijn nagels, haar rug
vilt en de wervels streeft
(hij denkt aan fore]. truite
a la meuniere) en met zijn handen

graait door naar aders die krullen
als adders rond zijn vingers
hij grabbelt naar haar hart
dat hij, voor hij het menigvuldigt
en in plakken snijdt een kus geeft

een kus! Die eeuwenoude kunst
van de beheersing

SARAJEVO 1
Univerzitetska biblioteka i Akademija nauka
University Library and Academy of Science

Universitätsbibliothek und Akademie der Wissenschaften
La Bibliothèque Universitaire et l'Académie des Sciences

DRVAR 4

Titova pećina
Tito's cave

Grotte des Marschals Tito
La grotte de Tito
La grotta di Tito

KOZARA 5

Spomenik Narodu Heroju
Monument to the Heroic People

Denkmal zu Ehren des heroischen Volkes
Monument du Héros National
Monumento al Popolo Eroe

VISEGRAD 6

Na Drini ćuprija
Bridge on the Drina

Brücke über Drina
Pont sur la Drina
Ponte sul Drina

JAJCE 7

Mlinovi na rijeci Pliva
Mills of the Pliva

Mühlen am Pliva-Fluss
Moulins sur la rivière Pliva
Mulini sul fiume Pliva

Severna put kroz BiH
Modern road through Bosnia and Herzegovina
Zeitgenössische Strasse durch Bosnien und Herzegovina

Route moderne traversant la Bosnie-Herzégovine
Strada moderna attraverso la Bosnia ed Erzegovina

ZENICA 10

Panorama

General View

ZENICA 11

Zeljezara

Ironworks
Eisenwerke
Usina metalurgicka
Ferriera

TUZLA 12

Termoelektrana

Thermoelectric power plant
Thermozentrale
Centrale thermique
Centrale termoelettrica

SARAJEVO
UMvchiletska bibiimeka D Akademila
nnuka
UnrmrsIQy Library and Academy
of Science

ORVAR

T- {Ové prime
Tums 'cave

"OZAQ'

Spcmenik harodu Hero.»
tv'mnumfl'lr, Me Hero-c Peepie

5

Un-versilitshihiorhek nd Aka mi
der thenxcfiaken de 9
La Bibliotheqe Univers'lairecl
P'Auderle dos Sciences

0'3"" (9' ""55"!" 1"")
j" 23"?!" 9 176°
-a J L a IL)

Dankmel zu Ehren des herolichtn Volkes
Monumm cu ldgm 'Jmtlonai
Mcnumstc l: opoo roe

V SLBTRAO

T"" ?I," ("D")
Brm499 0' - He UN'!

Mlinovi n3 riled Pliv
mus Od tho Pl vs

,1

Savromenput kroz B'H
N«xsm road 'through Bosnia om-
Herzegovina
Zotganésslsche Svasse durch
Bosmen und Heuegowina

9 *

arm: uber Drma
Pom 2w '0_Dr nu
Ponle wl Erma

MUhlcr am pmd'nu"
Momma 1m '5 riubrs plim
Mulin' gm HumePM"

Rouxé modems vaversem la
Bomia-Hsrzéaovine
Sireda mdsma anravarsda
Bosnia sd Erzegovina

ZENJICA

Panorama

10

W

:(

S

4

i'?

8

hum...

" Q?

II TUZLA

Tarmooiekinns

1'2

Omen! View

Ironwork:
E i senwerke
Usno mélaillurgiqu:
Fen-ism

1harroelectr1c pows' plum
Yhsrmozsutrwe
Cemraie (nermiq-ue
Central» (cmoeleurice

NAME — Mariana Lanza

PLACE — Rotterdam

DATE — 20/6/19

PROCESSES	NOTES	TIME
1. CHOOSE BOOK		1. 15:45
TITLE	HAMLET	
AUTHOR	SHAKESPEARE	
2. CONDITION REPORT	NE	2. 15.47
BOOK WEIGHT	324 g	
TOTAL PAGE NUMBER	334 pgs	
CONDITION	NE	
VISIBLE MARKS	Spot in the cover	
3. SCAN		3. 15:52
4. PAGE CORRECTION		4. 16.07
5. OCR-ING		5. 16.10
6. PROOF-READING		6. 16.10
7. METADATA		7. 16.21
8. COMPILE THE PDF		8.
9. UPLOAD		

LEESZAAL

THE TRAGEDY OF
HAMLET
PRINCE OF DENMARK
BY WILLIAM SHAKESPEARE

Edited by
GEORGE LYMAN KITTREDGE

GINN AND COMPANY
BOSTON · NEW YORK · CHICAGO
LONDON · ATLANTA · DALLAS · COLUMBUS · SAN FRANCISCO

THE TRAGEDY OF
'X HAMLET::
PRINCE or DENMARK /
"BY WILLIAM SHAKESPEARE

Edited by
Mariana Lanari

**

GINN AND TONICS
ROTTERDAM' NEW YORK ' CHICAGO
IDNDON - ATLANTA - DALLAS - COLUMBUS - SAN FRANCISCO

Weigh what convenience both of time and means 150
 May fit us to our shape. If this should fail,
 And that our drift look through our bad performance,
 'Twere better not assay'd. Therefore this project
 Should have a back or second, that might hold
 If this did blast in proof. Soft! let me see. 155
 We'll make a solemn wager on your cunning—
 I ha't!
 When in your motion you are hot and dry—
 As make your bouts more violent to that end—
 And that he calls for drink, I'll have prepar'd him 160
 A chalice for the nonce; whereon but sipping,
 If he by chance escape your venom'd stuck,
 Our purpose may hold there.—But stay, what noise?

Enter *Queen*.

How now, sweet queen?

Queen. One woe doth tread upon another's heel, 165
 So fast they follow. Your sister's drown'd, Laertes.

Laer. Drown'd! O, where?

Queen. There is a willow grows aslant a brook,
 That shows his hoar leaves in the glassy stream.
 There with fantastic garlands did she come 170
 Of crowsflowers, nettles, daisies, and long purples,
 That liberal shepherds give a grosser name,
 But our cold maids do dead men's fingers call them.
 There on the pendent boughs her coronet weeds
 Clamb'ring to hang, an envious sliver broke, 175
 When down her weedy trophies and herself
 Fell in the weeping brook. Her clothes spread wide
 And, mermaid-like, awhile they bore her up;
 Which time she chaunted snatches of old tunes,
 As one incapable of her own distress, 180
 Or like a creature native and indued

Unto that element; but long it could not be
 Till that her garments, heavy with their drink,
 Pull'd the poor wretch from her melodious lay
 To muddy death.

Laer. Alas, then she is drown'd? 185

Queen. Drown'd, drown'd.

Laer. Too much of water hast thou, poor Ophelia,
 And therefore I forbid my tears; but yet
 It is our trick; nature her custom holds,
 Let shame say what it will. When these are gone, 190
 The woman will be out. Adieu, my lord.
 I have a speech of fire, that fain would blaze
 But that this folly douts it. *Exit*.

King. Let's follow, Gertrude.
 How much I had to do to calm his rage!
 Now fear I this will give it start again; 195
 Therefore let's follow.

Excunt.

Weigh what convenience both of time and means 150
 May fit us to our shape, this should fail,
 And that our drift look through our bad performance.
 'Twere better not assay 'till therefore this project
 Should have a back or second, that might hold
 If this did blast in proof. Soft! let me see. 155
 We'll make a solemn wager on your cunnings—
 I ha't!
 When in your motion you are hot and dry—
 As make your bouts more violent to that end—
 And that he calls for drink, I'll have prepar'd him 160
 A chalice for the nonce; whereon but sipping,
 If he by chance escape your venom'd stuck,
 Our purpose may hold there.—But stay, what noise?

Enter Queen.

How now, sweet queen?

Queen. One woe doth tread upon another's heels,
 So fast they follow: your sister's drown'd, Laertes.

Laer. Drown'd! O, where?

Queen. There is a willow grows aslant a brook,
 That shows his hoar leaves in the glassy stream.
 There with fantastic garlands did she come 170
 Of crowsfeet, nettles, daisies, and long purples,
 That liberal shepherds give a grosser name,
 But our cold maids do dead men's fingers call them.
 There on the pendent boughs her coronet weeds
 Clamb'ring to hang, an envious sliver broke,
 When down her weedy trophies and herself
 Fell in the weeping brook. Her clothes spread wide
 And, mermaid-like, awhile they bore her up;
 Which time she chaunted snatches of old tunes,
 As one incapable of her own distress,
 Or like a creature native and indued

Unto that element; but long it could not be
 Till that her garments, heavy with their drink,
 Pull'd the poor wretch from her melodious lay
 To muddy death.

Laer. Alas, then she is drown'd? 1'85

Queen. Drown'd, drown'd.

Laer. Too much of water hast thou, poor Ophelia,
 And therefore I forbid my tears; but yet
 It is our trick; nature her custom holds,
 Let shame say what it will. When these are gone, 190
 The woman will be out. Adieu, my lord.

I have a speech of fire, that fain would blaze

But that this folly douts it. Exit.

King. Let's follow, Gertrude»

How much I had to do to calm his rage!

Now fear I this will give it start again; 195

Therefore let's follow,

Exeunt.

NAME - Femke
 PLACE - Leuzaal
 DATE - 20/06/2019.

PROCESSES	NOTES	TIME
1. CHOOSE BOOK		1. 13:58
TITLE	Expressiever en gunst kkeijker yproken	13:58
AUTHOR	Tilly Briger, Margriet smit, coen vmeel man	
2. CONDITION REPORT		2. 14:03
BOOK WEIGHT	192 gr.	
TOTAL PAGE NUMBER	131	
CONDITION	good	
VISIBLE MARKS	leuzaal stamp, price sticker	
3. SCAN		3. 14:06
4. PAGE CORRECTION	Pinta! Permissions!	4. 14:10
5. OCR-ING	Nice and slow w	5. 14:19
6. PROOF-READING	first pages very well transformed. 94-97 a mess, wrong margins.	6. 14:25
7. METADATA	But "Blauwtrijgerol" almost perfect.	7. 14:33
8. COMPILE THE PDF		8.
9. UPLOAD		

17 Broddelen

'omdat wat je wilt zeggen eh... moeilijk eig'lijk te ing'wikkeld zeg maar van structuur, die zinnen ammaal omdat 'tonderwerp, wat je eig'lijk eh... wilt zeggen toch eh... ook al g'compliceerd is maar zodat ...'kte vlug doe en het er dan zeg maar wat chaotisch uitkomt dus'

Veel stopwoordjes, woordvindingsmoeilijkheden, onafgemaakte zinnen, inslikken van lettergrepen, hoog spreektempo – als dergelijke alledaagse verschijnselen tezamen en veelvuldig optreden is sprake van broddelachtig spreekgedrag dan wel broddelen.

Typisch voor broddelen is dat de broddelaar zich zelden of nooit bewust is van zijn spreekproblemen. 'Ze verstaan me wel vaak niet, maar men luistert ook slecht' is een bekende verklaring die voor een deel klopt: het is vermoeiend om naar een onduidelijke spreker te luisteren. Op aandrang van de omgeving (partner, chef) worden dan stappen ondernomen om het spreekgedrag te verbeteren. Uit reacties uit die omgeving weet men zelf wel dat er iets met spreken niet goed zit, maar niet wat precies. Het syndroom broddelen wordt daarom in het dagelijkse leven zelden als spraakafwijking (h)erkend. In de praktijk zal men broddelen vaak benoemd zien als stotteren, articulatie-defecten of, bij kinderen, vertraagde spraak/taalontwikkeling.

Degene die broddelt heeft moeilijkheden met het ordenen en innerlijk formuleren van gedachten. Door zijn ongestructureerde denken tijdens het spreken ontstaan slechte formuleringen van een zin.

Degene met broddelverschijnselen heeft moeite met het naar buiten brengen van ideeën die op zichzelf heel helder kunnen zijn. Velen kiezen bijvoorbeeld een exacte of technische richting, maar ook een talentocent kan broddelen.

Typerend voor een broddelaar zijn ook zijn geringe concentratie en kortdurende aandacht. Vaak lijkt de broddelaar a-muzikaal, wat zich kan uiten in een slecht onderscheidingsvermogen voor klanken en het niet horen van eigen spreekonzorgvuldigheden. Een slecht ritmegevoel kan zich in het spreken openbaren, terwijl drummen of dansen prima gaat. Ook kost geconcentreerd luisteren vaak veel moeite. Het broddelen wordt erger naarmate de broddelaar zich meer ontspannen voelt en/of zich minder concentreert.

Evenals andere spraakstoornissen treft men het broddelen veel frequenter bij mannen dan bij vrouwen aan.

Kenmerken van het broddelen

Iemand die broddelt spreekt meestal in een zeer hoog tempo en heeft een

gejaagde manier van spreken. Telescopie (zie pagina 29) komt veelvuldig voor. Hij gebruikt vaak korte zinnestelsels met veelvuldige onlogische pauzes. Hij lijkt een hoge-druksetel, waaruit telkens met kleine hoeveelheden stoom ontsnapt. Zijn 'spurts'-gewijze spreken gaat samen met een monotone spreekmelodie. Hij maakt veelvuldig gebruik van tussenvoegsels (eh, en, dus, nou, eigenlijk) ten gevolge van woordvindings- en uitdrukkingsmoeilijkheden.

Opvallend zijn versnellingen binnen de zin, bijvoorbeeld:

- 'plotseling heel snel achter elkaar uitgesproken woorden' (normaal)
- 'plotselingheelsnelachterelkaaruitgesprokenwoorden' (versnelling)
- 'plotslingheelsnachtrelkruitgespro'kwoorden' (telescopie).

Zowel versnelling als telescopie verslechteren de woordherkenbaarheid: 'onduidelijke arteklasië', een 'foebelwestrijd op tevisie', de 'finciële admies-tratie', zeker als het om niet-alledaagse woorden gaat. Beide geven een hortend en stotend karakter aan de spraak, het spreken verloopt in kleine spurts. Essentiële pauzes verdwijnen.

Opvallend zijn herhalingen van woorden of lettergrepen, waardoor het spreken weleens aan stotteren doet denken. Deze herherherhalingen worden in het normale ritme van de zin uitgesproken en men is zich er meestal niet bewust van. Het ademgebruik is vaak onregelmatig en inefficiënt, veelal tengevolge van het gejaagde chaotische spreken waardoor het spreekritme wordt verstoord. Door het jachtige spreken is de articulatie slordig en onduidelijk.

Een ander bekend fenomeen dat zich vaker voordoet bij iemand met aanleg voor broddelen is het verwisselen van de volgorde van klanken en lettergrepen. Er ontstaan versprekingen: 'karelpettinkje', 'many thinkle peep so', niet te verwarren met de zogenaamde Freudiaanse versprekingen, waar onbewuste wensen en verlangens aan ten grondslag kunnen liggen. De articulatie en laatstgenoemde vergissingen verbeteren als de spreesnelheid afneemt.

Als aspect van de aangeboren taalzwakte worden ook vaak lees- en schrijfstoornissen gesignaleerd: onjuist lezen, raden, verwisselen van letters (b-d, n-m; l-t: slot-> stol), vervangen van woorden door andere woorden. Hoe langer de tekst duurt, hoe slordiger het lezen meestal wordt. De broddelaar maakt in het schrijven en spreken soms dezelfde fouten: ongestructureerdheid, weglatingen, verwisselingen. Het handschrift is veelal smoezelig, vormeloos, onregelmatig, met veel doorhalingen.

Broddelen is dus een optelsom van verschijnselen die op zichzelf vrij alledaags zijn, maar die slordig onduidelijk spreken tot gevolg hebben. Het is een typisch voorbeeld van een gecombineerde spraak-taalstoornis.

Het gedrag van de broddelaar wordt vaak beschreven als haastig, onordelijk, vergeetachtig. Broddelachtig gedrag is ook tijd verspelen met het zoeken van sleutels, agenda, kam en dergelijke in de rommel die hij zelf heeft veroorzaakt.

Bij één persoon behoeven niet alle symptomen op te treden.

Veelal treffen we een combinatie van slechts een aantal aan. Broddelach-

tigheid kan wisselend voorkomen en verbetert op vele fronten door meer concentratie, die in het spreken voornamelijk gericht moet zijn op het spreektempo en het uit/spre/ken van let/ter/gre/pen: 'uitstempeling'. Deze concentratie treedt vaak spontaan op in situaties waarin men verstaanbaarheid als extra belangrijk ervaart: een sollicitatiegesprek, kennis-making of korte spreekbeurt. Ook geconcentreerd spreken in een andere taal kan een gunstig effect hebben.

De mate van broddelen wordt bepaald door:

- het aantal van de hiervoor genoemde verschijnselen die in combinatie kunnen voorkomen
- de frequentie waarmee de verschijnselen optreden
- de momenten waarop de verschijnselen optreden, bijvoorbeeld bij vermoeidheid, alleen 's morgens of alleen 's avonds, of in sommige stresssituaties.

Oorzaak van broddelen

De oorzaak van broddelen is nog steeds niet geheel duidelijk. Onderzoekingen hebben zich gericht op erfelijkheid, aangeboren taalzwakte, lateraliteit, geringe muzikale begaafdheid, in combinatie met slechte auditieve waarneming of motorische coördinatiestoornissen.

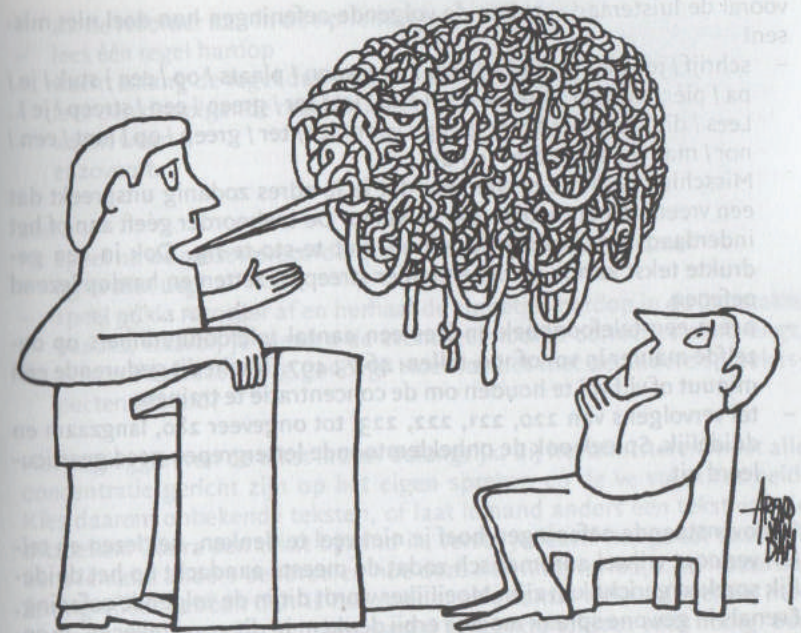
Volgens sommigen wordt broddelen wel gezien als één van de aspecten van de zogenaamde 'Central Language Imbalance', een pathologische basis van taal- en communicatiestoornissen, die zich kan manifesteren in stoornissen in het lezen, schrijven, spreken, ritme en in alledaags gedrag.

Verbetering van broddelachtig spreken

De aanpak bestaat uit het trainen van het auditieve waarnemingsvermogen en omvat zowel algemene als op spraak gerichte (klank)discriminatieoefeningen. Verder omvat de behandeling vertraging van het spreektempo, het 'uit/stem/pe/len' van let/ter/gre/pen, ritmische oefeningen, verbetering van de spreekademhaling, oefeningen in het formuleren, leesoefeningen; eventueel het verbeteren van schrijffouten en concentratie op het handschrift.

Motivatief voor verbetering

Dat de broddelaar zich zelden van zijn stoornis bewust is maakt de training soms lastig. Zelfs bij het beluisteren van een bandopname kan hem in eerste instantie niets opvallen, immers de slechte waarneming en luisteraandacht is vaak één van de symptomen. Evenals hij zijn eigen handschrift uitstekend kan lezen, verstaat hij zichzelf ook prima...! Het ontbreekt de broddelaar daarom vaak aan motivatie om zijn spreekgedrag te

veranderen. De omgeving kan de slechte verstaanbaarheid of andere symptomen hinderlijk vinden, bijvoorbeeld nieuwe klanten of personen in zakelijke situaties, die bepaalde onduidelijk uitgesproken (getelescoopte) vaktermen niet kennen.

Eisen die het beroep stelt kunnen stimulerend werken op logopedische behandeling, die zeer systematisch en consequent moet zijn. Anderzijds kan de omgeving de motivatie remmen. Immers door gewenning hebben vrienden, familie, en 'sympathisanten' als goede verstaanders aan een half woord genoeg. 'Hij spreekt nu eenmaal zo'!

Omdat bijna iedereen wel een enkel broddelaspect in zijn eigen spreekgedrag herkent, zullen we hier een aantal oefeningen geven, die de algemene spreek aandacht kunnen vergroten.

Iemand die ernstig broddelt, zal aan deze doe-het-zelf-suggesties echter niet voldoende hebben.

Oefeningen voor broddelachtig spreekgedrag

Voor deze oefeningen is een toehoorder nodig die kritisch luistert en aanwijzingen geeft. Immers broddelachtige onduidelijkheden worden door de luisteraar eerder opgemerkt dan door de spreker zelf.

Voor diegenen die een recorder bezitten is het goed de oefeningen, genoemd onder 'Het gebruik van de recorder', hoofdstuk 19, te doen als test.

Ook dan kan een toehoorder als klankbord dienen. Als het resultaat van deze oefeningen voor verbetering vatbaar is - naar het oordeel van

vooral de luisteraar! – zullen de volgende oefeningen hun doel niet missen!

- schrijf / je / naam / en / a / dres / en / woon / plaats / op / een / stuk / je / pa / pier / en / zet / tus / sen / el / ke / let / ter / greep / een / streep / je / .
Lees / dit / dan / let / ter / greep / voor / let / ter / greep / op / met / een / nor / ma / le / zins / me / lo / die / .

Misschien is dit de eerste keer dat je je adres zodanig uitspreekt dat een vreemde het meteen zou verstaan. De toehoorder geeft aan of het inderdaad verstaanbaar klonk en niet te-sto-te-rig. Ook in een gedrukte tekst kun je op deze manier streepjes zetten en hardop lezend oefenen.

- neem een telefoonboek en lees een aantal telefoonnummers op dezelfde manier in 10- of 100-tallen: 46 73 497. Tracht dit gedurende een minuut of vijf vol te houden om de concentratie te trainen.
- tel vervolgens van 220, 221, 222, 223, tot ongeveer 280, langzaam en duidelijk. Spreek ook de onbeklemtoonde lettergrepen goed gearticuleerd uit.

In bovenstaande oefeningen hoef je niet veel te denken, het lezen en tellen verloopt vrijwel automatisch zodat de meeste aandacht op het duidelijk spreken gericht kan zijn. Moeilijker wordt dit in de volgende oefening. Evenals in gewone spraak moet je erbij denken, in dit geval rekenen. Je oefent het coördineren van denken en spreken:

- tel steeds drie af vanaf 100: 100, 97, 94, 91, enzovoort.
Doe dit langzaam en duidelijk. Probeer ook 101, 98, 95, etc. en 102, 99, 96, 93 etc. Als dit te eenvoudig wordt: 300 minus 7: 293, 286, 279, etc.
Houd het ritme van het spreken gelijkmatig en vul de denkpauzes niet met 'eh, op. Deze concentratie-oefening komt het best tot zijn recht door een minuut langer te oefenen dan je eigenlijk lief is. Zodra de concentratie verslapt verval je gemakkelijk weer in het oude gedrag.

Oefening met nadruk op goede spreek-denkpauzes, met gebruikmaking van een cassette-recorder

Voor een goede timing in het spreken is het maken van pauzes op de juiste plaats een vaardigheid die concentratie vereist. Deze oefening is vooral een uitdaging tot een grotere luisteraandacht en spreekconcentratie en een voor-oefening om gedachten beter te leren formuleren in goed getimede zinnen. De diverse spreekaspecten komen hierbij automatisch ter sprake.

De oefening bestaat uit twee delen: in het eerste deel moet de spreek-snelheid worden afgestemd op de (meestal) hogere denksnelheid, in het tweede deel volgt de controle hierop.

Deze oefening heeft alleen effect als de nu volgende instructie strikt wordt opgevolgd.

Deel 1

- neem een kortregelig gedicht dat je niet kent, per regel 5 à 10 lettergrepen

- zet de recorder aan in de opnamestand, de teller op nul
- lees één regel hardop
- wacht zolang de regel duurde, de recorder loopt gewoon door
- lees dan de volgende regel hardop,
- wacht weer
enzovoort.

Deel 2

- spoel nu de cassette-recorder naar het begin van de opname
- leg de tekst weg
- speel nu de recorder af en herhaal de zinnestukjes hardop in de gemaakte pauzes, waarbij je meteen de eventueel nodige correcties aanbrengt. Waren de pauzes lang genoeg? Hoe was het met de andere spreekaspecten gesteld?

Het wegleggen van de tekst is zeer belangrijk. Bij het af luisteren moet alle concentratie gericht zijn op het eigen spreken en de verstaanbaarheid. Kies daarom onbekende teksten, of laat iemand anders een tekst voor je uitzoeken. Zodra een tekst bekend is, versta je jezelf (te) goed! Laat ook eens iemand anders beoordelen hoe deze oefening verloopt. Wil deze oefening effect hebben dan is het zaak er een aantal weken dagelijks mee bezig te zijn. Daar zijn dus een aantal geschikte teksten voor nodig. Eén voorbeeld willen we je hier geven waarmee je meteen aan het werk kunt gaan. De nonsenswoorden vereisen een goede waarneming en uitspraak!

De blauwbilgorgel

Ik ben de blauwbilgorgel,
Mijn vader was een porgel,
Mijn moeder was een porulan,
Daar komen vreemde kind'ren van.
Raban! Raban! Raban!

Ik ben de blauwbilgorgel,
Ik lust alleen maar korgel,
Behalve als de nachtuil krijst,
Dan eet ik riep en rimmelrijst.
Rabijst! Rabijst! Rabijst!

Ik ben de blauwbilgorgel,
Als ik niet wok of worgel,
Dan lig ik languit in de zon
En knoester met mijn knezidon.
Rabon! Rabon! Rabon!

Ik ben de blauwbilgorgel,
Eens sterf ik aan de schorgel,
En schrompel als een kriks ineen
En word een blauwe kiezelsteen.
Ga heen! Ga heen! Ga heen!

Uit: *Het mes op de gorgel* door C. Buddingh' (Utrecht: Bruna, 1960)

17 Broddelen

gejaagde manier van spreken. Telescopie (zie pagina 29) komt veelvuldig voor. Hij gebruikt vaak korte zinnestelsels met veelvuldige onlogische pauzes. Hij lijkt een hoge-drukketel, waaruit telkens met kleine hoeveelheden stoom ontsnapt. Zijn 'spurts'-gewijze spreken gaat samen met een monotone spreekmelodie. Hij maakt veelvuldig gebruik van tussenvoegsels (eh, en, dus, nou, eigenlijk) ten gevolge van woordvindings- en uitdrukkingsmoeilijkheden.

Opvallend zijn versnellingen binnen de zin, bijvoorbeeld:

'plotseling heel snel achter elkaar uitgesproken woorden' (normaal)

'plotselingheelsnelachterelkaaruitgesprokenwoorden' (versnelling)

'plotslingheelsnlachtrelkruitgespro'kwoorden' (telescopie).

'omdatwatje wilt zeggen eh... moeilijk eig'lijk te ing'wikkeld zeg maar van structuur, die zinnen ammaal omdat'tonderwerp, watje eig'lijk eh... wilt zeggen toch eh... ook al g'compliceerd is maar zodat...'kte viug doe en het er dan zeg maar wat chaotisch uitkomt dus'

Kenmerken van het broddelen

Iemand die broddelt spreekt meestal in een zeer hoog tempo en heeft een

92

||

Veel stopwoordjes, woordvindingsmoeilijkheden, onafgemaakte zinnen inslikken van lettergrepen, hoog spreektempo — als dergelijke alledaagse verschijnselen tezamen en veelvuldig optreden is sprake van broddelachtig spreekgedrag dan wel broddelen.

Typisch voor broddelen is dat de broddelaar zich zelden of nooit bewust is van zijn spreekproblemen. 'Ze verstaan me wel vaak niet, maar men luistert ook slecht' is een bekende verklaring die voor een deel klopt: het is vermoeiend om naar een onduidelijke spreker te luisteren. Op aandrang van de omgeving (partner, chef) worden dan stappen ondernomen om het spreekgedrag te verbeteren. Uit reacties uit die omgeving weet men zelf wel dat er iets met spreken niet goed zit, maar niet wat precies. Het syndroom broddelen wordt daarom in het dagelijkse leven zelden als spraakafwijking (h)erkend. In de praktijk zal men broddelen vaak benoemd zien als stotteren, articulatie-defecten of, bij kinderen, vertraagde spraak/ taalontwikkeling.

Degene die broddelt heeft moeilijkheden met het ordenen van innerlijk formuleren van gedachten. Door zijn ongestructureerde denken tijdens het spreken ontstaan slechte formuleringen van een zin.

Degene met broddelverschijnselen heeft moeite met het naar buiten brengen van ideeën die op zichzelf heel helder kunnen zijn. Velen kiezen bijvoorbeeld een exacte of technische richting, maar ook een talentdocent kan broddelen.

Typerend voor een broddelaar zijn ook zijn geringe concentratie en kortduurende aandacht. Vaak lijkt de broddelaar a-muzikaal, wat zich kan uiten in een slecht onderscheidingsvermogen voor klanken en het niet horen van eigen spreekonzorgvuldigheden. Een slecht ritmegevoel kan zich in het spreken openbaren, terwijl drummen of dansen prima gaat. Ook kost geconcentreerd luisteren vaak veel moeite. Het broddelen wordt erger naarmate de broddelaar zich meer ontspannen voelt en/of zich minder concentreert.

Evenals andere spraakstoornissen treft men het broddelen veel frequenter bij mannen dan bij vrouwen aan.

Zowel versnelling als telescopie verslechteren de woordherkenbaarheid: 'onduidelijke arteklasië', een 'foebelwestrijd op televisie', de 'financiële admies-tratie', zeker als het om niet-alledaagse woorden gaat. Beide geven een hortend en stotend karakter aan de spraak, het spreken verloopt in kleine spurts. Essentiële pauzes verdwijnen.

Opvallend zijn herhalingen van woorden of lettergrepen, waardoor het spreken weleens aan stotteren doet denken. Deze herherherhalingen worden in het normale ritme van de zin uitgesproken en men is zich er meestal niet bewust van. Het ademgebruik is vaak onregelmatig en inefficiënt, veelal tengevolge van het gejaagde chaotische spreken waardoor het spreekritme wordt verstoord. Door het jachtige spreken is de articulatie slordig en onduidelijk.

Een ander bekend fenomeen dat zich vaker voordoet bij iemand met aanleg voor broddelen is het verwisselen van de volgorde van klanken en lettergrepen. Er ontstaan versprekingen: 'karelpettinkje', 'many thinkle peep so', niet te verwarren met de zogenaamde Freudiaanse versprekingen, waar onbewuste wensen en verlangens aan ten grondslag kunnen liggen. De articulatie en laatstgenoemde vergissingen verbeteren als de spreek snelheid afneemt.

Als aspect van de aangeboren taalzwakte worden ook vaak lees- en schrijfstoornissen gesignaleerd: onjuist lezen, raden, verwisselen van letters (b-d, n-m; I-t: slot-> stol), vervangen van woorden door andere woorden. Hoe langer de tekst duurt, hoe slordiger het lezen meestal wordt. De broddelaar maakt in het schrijven en spreken soms dezelfde fouten: ongestructureerdheid, weglatingen, verwisselingen. Het handschrift is veelal smoezelig, vormeloos, onregelmatig, met veel doorhalingen.

Broddelen is dus een optelsom van verschijnselen die op zichzelf vrij alledaags zijn, maar die slordig onduidelijk spreken tot gevolg hebben. Het is een typisch voorbeeld van een gecombineerde spraak-taalstoornis. Het gedrag van de broddelaar wordt vaak beschreven als haastig, onordelijk, vergeetachtig. Broddelachtig gedrag is ook tijd verspelen met het zoeken van sleutels, agenda, kam en dergelijke in de rommel die hij zelf heeft veroorzaakt.

Bij één persoon behoeven niet alle symptomen op te treden.

Veelal treffen we een combinatie van slechts een aantal aan. Broddelach-93

tigheid kan wisselend voorkomen en verbetert op vele fronten door meer concentratie, die in het spreken voornamelijk gericht moet zijn op het spreektempo en het uit/spre/ken van let/ter/gre/pen: 'uitstempeling'. Deze concentratie treedt vaak spontaan op in situaties waarin men verstaanbaarheid als extra belangrijk ervaart: een sollicitatiegesprek, kennis-making of korte spreekbeurt. Ook geconcentreerd spreken in een andere taal kan een gunstig effect hebben.

De mate van broddelen wordt bepaald door:

- het aantal van de hiervoor genoemde verschijnselen die in combinatie kunnen voorkomen

— de frequentie waarmee de verschijnselen optreden

— de momenten waarop de verschijnselen optreden, bijvoorbeeld bij vermoeidheid, alleen 's morgens of alleen 's avonds, of in sommige stresssituaties.

Oorzaak van broddelen

De oorzaak van broddelen is nog steeds niet geheel duidelijk. Onder-

zoekingen hebben zich gericht op erfelijkheid, aangeboren taalzwakte, lateraliteit, geringe muzikale begaafdheid, in combinatie met slechte auditieve waarneming of motorische coördinatiestoornissen.

Volgens sommigen wordt broddelen wel gezien als één van de aspecten van de zogenaamde 'Central Language Imbalance', een pathologische basis van taal- en communicatiestoornissen, die zich kan manifesteren in stoornissen in het lezen, schrijven, spreken, ritme en in alledaags gedrag.

Verbetering van broddelachtig spreken

De aanpak bestaat uit het trainen van het auditieve waarnemingsvermogen en omvat zowel algemene als op spraak gerichte (klank)discriminatieoefeningen. Verder omvat de behandeling vertraging van het spreektempo, het 'uit/stem/pe/len' van let/ter/gre/pen, ritmische oefeningen, verbetering van de spreekademhaling, oefeningen in het formuleren, leesoefeningen; eventueel het verbeteren van schrijffouten en concentratie op het handschrift.

Motivatie voor verbetering

Dat de broddelaar zich zelden van zijn stoornis bewust is maakte training soms lastig. Zelfs bij het beluisteren van een bandopname kan hem in eerste instantie niets opvallen, immers de slechte waarneming en luisteraandachtis vaak één van de symptomen. Evenals hij zijn eigen handschrift uitstekend kan lezen, verstaat hij zichzelf ook prima...! Het ontbreekt de broddelaar daarom vaak aan motivatie om zijn spreekgedrag te

94

re

de

an

of

id

he

ar

ba

an

ta

rs

ve

e

ht

ec

sl

de

n

ka

veranderen. De omgeving

in

a

m

i

c

n

te

an

kl

we
eu
ni
ld
ee
rb
symptomen hinderlijk vinden, bijvoo

-
es
el
et
(g
en
ok
pr
es
tg
ui
k
ij
el
id
du
on
de
zakelijke situaties, die bepaal
i
coopte) vaktermen niet kennen.

di
pe
go
lo
op
en
rk
we
d
en
er
ul
im
st
en
nn
ku
t
el
Fisen die het beroep st
r-
de
An

.

jn
zi
et
mo
nt
ue
eq
ns
co
en
ch
is
sche behandeling, die zeer systemat

g
in
nn
we
ge
or
do
rs
me
Im

.
en
mm
re
e
ti

zijds kan de omgeving de motiva

rs
de
an
ta
rs
ve
e
ed
go
n'
te
an
is
th
pa
ym

hebben vrienden, familie, en 's

e
amt
i
'!
zo

l
aa
nm
ee
nu
kt
aan een half woord genoeg. 'Hij ij spree

n
ge
ei
jn
zi
in
t

ec
sp
la
de
od
br

l
ke
en

Omdat bijna iedereen wel een
de

e
di
n,

ve
ge
en

ng
ni
fe

oe
al
nt

aa
n
ee

er
spreekgedrag herkent, zullen we hi

\
n.
te

ro
rg
ve
en

algemene spreek aandacht kunn

h
ec

s
ie
st
ge
ug
-s
lf
ze
t-
he
e-
do
ze
de
n
aa
l
za

,
lt

. Iemand die ernstig brodde
ter niet voldoende hebben.

g
a
r
d
e
g
k
e
e
r
p
s
g
i
t
h
c
a
l
e
d
d
o

Oefeningen voor br

en
e
s
o
ch
is

it
kr
e
di
g
di
no
er
rd
oo
eh
to
n
ee

Voor deze oefeningen is

do
en
rd
wo
en
ed
kh
ij
el
id
du
on
ge
ti
ch
la

wijzingen geeft. Immers brodde

;
e
at

.
lf
ze
r
ke
re
sp
de

de luisteraar eerder opgemerkt dan door

o
o
oe
de
ed
go
t
he

is
en
tt
zi
be
er
rd
co

Voor diegenen die een re

:
es
:
a
en
do
te

,
19
k
tu
ds
of
ho
,
er
rd
co

noemd onder 'Hetgebruik van de re

a
ta
t
e
t
he
s
Al

.
en
en
di
d
or
kb
an
kl
s
l
a

Ook dan kan een toehoorder

n
va
l

ee
rd
oo
t
he
ar
na

—
is
r
aa
tb
va
g
in
er
et

van deze oefeningen voor verb
95

l
nu
op
er
ll
te
de
d,
an
st
me
na
op
de
in
n
aa
er
rd

— zet de reco

— lees één regel hardop

or
do
on
wo
ge
t
op
lo
er
rd
co

re

de

,

de

ur

— wacht zolang de regel du

— lees dan de volgende regel hardop,

— wacht weer

enzovoort.

vooral de luisteraar! — zullen de volgende oefeningen hun doel niet mis-

-

—

—

schrijf/ je/naam/en/a/dres/en/woon/ plaats / op / een/ stuk/ je /

pa/ pier/en/zet/tus/sen/el/ke/let/ter/ greep/ een] streep /je/.

Lees / dit/ dan/ let / ter/ greep / voor / let / ter/ greep/ op / met / een /
nor/ma/le/zins/me/lo/die/.

Misschien is dit de eerste keer dat je je adres zodanig uitspreekt dat een vreemde het meteen zou verstaan. De toehoorder geeft aan of het inderdaad verstaanbaar klonk en niet te-sto-te-rig. Ook in een gedrukte tekst kun je op deze manier streepjes zetten en hardop lezend oefenen.

neem een telefoonboek en lees een aantal telefoonnummers op dezelfde manier in 10- of 100-tallen: 46 73 497. Tracht dit gedurende een minuut of vijfvol te houden om de concentratie te trainen.

tel vervolgens van 220, 221, 222, 223, tot ongeveer 280, langzaam en duidelijk. Spreek ook de onbeklemtoonde lettergrepen goed gearticuleerd uit.

In bovenstaande oefeningen hoefje niet veel te denken, het lezen en tellen verloopt vrijwel automatisch zodat de meeste aandacht op het duidelijk spreken gericht kan zijn. Moeilijker wordt dit in de volgende oefening. Evenals in gewone spraak moet je erbij denken, in dit geval rekenen. Je oefent het coderen van denken en spreken:

— tel steeds drie af vanaf 100: 100, 97, 94, 91, enzovoort.

Doe dit langzaam en duidelijk. Probeer ook 101, 98, 95, etc. en 102, 99, 96, 93 etc. Als dit te eenvoudig wordt: 300 minus 7: 293, 286, 279, etc.

Houd het ritme van het spreken gelijkmatig en vul de denkpauses niet met 'eh, op. Deze concentratie-oefening komt het best tot zijn recht door een minuut langer te oefenen dan je eigenlijk lief is. Zodra de concentratie verslapt verval je gemakkelijk weer in het oude gedrag. Oefening met nadruk op goede spreek-denkpauzes, met gebruikmaking van een cassette-recorder

Voor een goede timing in het spreken is het maken van pauzes op de juiste plaats een vaardigheid die concentratie vereist. Deze oefening is vooral een uitdaging tot een grotere luisteraandacht en spreekconcentratie en een voor-oefening om gedachten beter te leren formuleren in goed getimede zinnen. De diverse spreekaspecten komen hierbij automatisch ter sprake.

De oefening bestaat uit twee delen: in het eerste deel moet de spreek-snelheid worden afgestemd op de (meestal) hogere denksnelheid, in het tweede deel volgt de controle hierop.

Deze oefening heeft alleen effect als de nu volgende instructie strikt wordt

opgevolgd.

Deel 1

—

neem een kortregelig gedicht dat je niet kent, per regel 5 a 10 letter-
grepen

96

sen!

Deel 2

opname

de

van

begin

het

naar

cassetterecorder

— spoel nu de

— leg de tekst weg

gemaakte

de

in

hardop

zinnnetjes

de

herhaal

en

af

— speel nu de recorder

aanbrengt.

correcties

nodige

eventueel

de

pauzes, waarbij je meteen

spreekas-

andere

de

met

het

was

Hoe

genoeg?

Waren de pauzes lang

pecten gesteld?

le

al

et

mo

n

re

te

is

lu

af
t
he
j
Bi

.
jk
ri
ng

Het weglekken van de tekstis zeer bela

.
id
he
ar
ba
an
ta
rs
ve
de
en
n
ke
re
sp
n

concentratie gericht zijn op het eige

e
j
or
vo
t
ks
te
n
ee
rs
de
an
nd
ma
ie
at
la
f

Kies daarom onbekende teksten, o

k
oo
at
La
!
ed

go
e)
(t
lf
ze
je
je
ta
rs
ve

,

s

i

nd

uitzoeken. Zodra een tekst beke

-

oe

ze

de

l

wi

.

pt

oo

rl

ve

ng

ni

fe

oe

ze

de

e

ho

en

eens iemand anders beoorde

e

me

s

jk

li

ge

da

n

ke

we

al

nt

aa

n

ee

er

fening effect hebben dan is het zaak

n

Ee

g.

di

no

or

vo

n

te

ks

te

e

kt

hi

sc

ge

al

nt

bezig te zijn. Daar zijn dus een aa

nt

ku

rk

we

t

he

n

aa

en

te

me

je

e

me

ar

wa

n

voorbeeld willen we je hier geve

k!

aa

pr

ts

ui

en

ng

mi

ne

ar

wa

e

ed

go

n
ee
en

gaan. De nonsenswoorden vereis
De blauwbilgorgel

¥

Ik ben de blauwbilgorgel,
Mijn vader waseen porgel,
Mijn moeder was een porulan,
Daar komen vreemde kind'ren van.
Raban! Raban! Raban!

Ik ben de blauwbilgorgel,
Ik lust alleen maar korgel,
Behalve als de nachtuil krijst,
Dan eet ik riep en rimmelrijst.

Rabijst! Rabijst! Rabijst!
Ik ben de blauwbilgorgel,
Als ik niet wok of worgel,
Dan lig ik languit in de zon
En knoester met mijn knezidon.

Rabon! Rabon! Rabon!
Ik ben de blauwbilgorgel,
Eens sterf ik aan de schorgel,
En schrompel als een kriks ineen
En word een blauwekiezelsteen.
Ga heen! Ga heen! Ga heen!

)

60

19

a,

un

Br

:

ht

ec

tr

(U

,

gh

in

dd

Bu

C.

or

Uit: Het mes op de gorgel do

oY:

NAME — *Andreas*

PLACE — *Leeszaal West, Rotterdam*

DATE — *20.6.2019*

PROCESSES	NOTES	TIME
1. CHOOSE BOOK		1. 15:45
TITLE	<i>Barendje en Annemieke</i>	
AUTHOR	<i>Co van der Steen-Pijpers</i>	
2. CONDITION REPORT		2. 15:49
BOOK WEIGHT	<i>196 g</i>	
TOTAL PAGE NUMBER	<i>53</i>	
CONDITION	<i>NF (aged)</i>	
VISIBLE MARKS	<i>yellow pages due to ageing</i>	
3. SCAN		3. 15:53
4. PAGE CORRECTION	<i>Rotation</i>	4. 15:59
5. OCR-ING	<i>✓</i>	5. 16:02
6. PROOF-READING	<i>0 and O are mixed up Line-breaks / hyphenation is wrong</i>	6. 16:07
7. METADATA		7.
8. COMPILE THE PDF		8.
9. UPLOAD		

Annemieke staat al bij de schommel. Hij gaat op de bank zitten en houdt zich goed vast. Annemieke duwt. Eerst zachtjes. Maar na een poosje durft hij al wat hoger. Maar zo hoog als Annemieke kan hij toch niet. Die hoeft je niet te duwen. Die steekt haar benen ver vooruit en dan gaat ze hoe langer hoe hoger. Ze kan het ook, als ze stáát op de plank.

Meneer komt kijken. Hij houdt z'n handen op z'n rug. En hij loopt erg voorzichtig. „Barend,” zegt hij, „weet je wel dat je eerst iets drinken moet, als je in een speeltuin bent?”

Barendje schudt verlegen zijn hoofd.

„Je bent toch wel eens in een speeltuin geweest?”

Ja, met vader en de zusjes. En toen kregen ze limonade.

„Zie je nu wel? Dat hoort er bij!”

Barendje begrijpt het niet. Bedoelt meneer nu, dat het niet meer mag? Hij hééft toch geen limonade? Nee, maar meneer wel! Achter z'n rug. Daarom liep hij zo voorzichtig. Ze krijgen elk een glas. Barendje drinkt met kleine slokjes. Zomaar limonade als je niet eens jarig bent! En dan nog wel priklimonade!

„Zo, geef mij de glazen maar. Was het lekker?”

„Nou, meneer, en òf! Dànk u wel!”

„En nu maar fijn verder spelen. Dag, jongens. Ik ga weg. Geen lawaai maken, hoor!” Meneer rijdt de auto uit de garage. De kinderen merken het niet eens. Ze spelen vader en moedertje. Barendje is natuurlijk vader. En Annemieke moeder. En de poppen zijn de kinderen. Ze gaan eten koken. Van zand maken ze ronde ballen. Dat zijn de aardappelen. Ze zoeken kleine, gladde steentjes. Dat zijn de bruine bonen. En ze maken een heerlijke pudding voor toe.

Nog nooit is de morgen zó vlug omgegaan.

Om twaalf uur moet Annemieke binnenkomen. Barendje gaat

naar huis. Maar vanmiddag komt hij weer terug. Nou en òf! De deuren van de garage zijn open. Vlak om de hoek staat de step. De mooie, rode step. Zou 't zwaar zijn om er mee te rijden? Barendje loopt er heen. Hij strijkt over de glimmende bel. En over de glanzende verf. Voorzichtig rijdt hij er een eindje mee. Hij zal niet gaan stappen. O nee. Alleen maar voelen of 't zwaar gaat, als je er mee rijdt. 't Gaat fijn. Je voelt er haast niets van. 't Gaat hélemaal vanzelf. Misschien mag hij over een poosje wel eens ècht stappen. Voorzichtig wil hij hem weer tegen de muur zetten. Maar dan gaat het opeens tik-tik-tik, tik-tik tegen het keukenraam.

Verschrikt kijkt hij op. Daar staat Annemieke's moeder. Ze steekt boos haar vinger op. Net of ze zeggen wil: Afblijven, hoor! Die is niet van jou. Die is van Annemieke!

Haastig legt hij de step neer. Zomaar met het stuur op de grond. En hij rent naar huis. Naar moeder. Hij is bang en blij tegelijk.

Bang voor die boze mevrouw.

Blij om de schommel. Om de zandbak. En omdat Annemieke zo lief is.

3. DE SLEUTEL VAN DE GARAGE

Van nu af zit Barendje elke dag op het muurtje. Niet om naar de vogels te kijken. Of naar de auto's. Hij wacht tot Annemieke komt. Dan gaan ze samen spelen. In de tuin. Of in de garage. Of ze plukken bloemen in het weiland. Een enkele keer, als het regent, mogen ze bij Barendje binnen. Dan bekijken ze de platen in de Kinderbijbel. En soms, als moeder aardappels schilt, of kousen stopt,

vertelt ze verhalen. Van Jozef, die in de kuil moest, en later onderkoning werd. Van David, die met een reus vocht. En van de zieke mensen, die door de Here Jezus beter gemaakt werden. Barendje is al bijna een jaar op de Zondagsschool. Hij kent de verhalen haast allemaal. Annemieke niet. En ze wil er steeds meer van horen.

De zusjes plagen Barendje, omdat hij met een meisje speelt. Maar hij wordt er niet boos om. Annemieke is lief. En hij blijft haar vriendje, voor altijd. Dat denkt hij tenminste. Maar op een keer

Op een Maandagmorgen zit Barendje weer op het muurtje. Het is nog vroeg. Hij wacht op Annemieke. Maar die slaapt toch altijd zó verschrikkelijk lang. 't Zal nog wel een hele poos duren, voor ze komt.

Hij roept niet. Hij fluit ook niet. Dat mag niet van die mevrouw. Dan krijgt ze hoofdpijn. Ze is helemaal niet aardig, de moeder van Annemieke. Je mag niks. Je moet altijd stil zijn. En ze kijkt zo boos. Ze heeft wel erg vaak hoofdpijn. Maar dan hoef je toch niet zo boos te kijken!

De keukendeur zwaait open. Daar komt de vader van Annemieke. Die is wèl aardig. Nou! Hij steekt altijd z'n hand op. Net of Barendje ook een grote man is. Nu gaat hij naar de garage. O, dan moet de auto er uit. Barendje glijdt vlug van het muurtje. Hij gaat het hek wijd open zetten. Dan kan meneer in de auto blijven. De garage gaat weer op slot. Langzaam glijdt de auto achteruit, precies tussen de twee hekpalen door. Het raampje in de auto is open.

„Dank je wel, Barend,” zegt meneer. „Als je groot bent, moet je mijn knecht maar worden.”

Trots doet Barendje het hek weer dicht.

Hè, als hij toch eens zo'n auto had! Dan ging hij er elke dag mee naar de kleuterschool. En na schooltijd ging hij naar de zee. Daar is hij wel eens geweest, met opa. En dan nam hij een heleboel vriendjes mee. Gingen ze fijn pootjebaden en kuilen graven!

„Toet. . . . toet-toet.”

Barendje heeft niet gemerkt, dat de auto stilstaat. Meneer kijkt uit het raampje. Hij wenkt, dat Barendje bij hem moet komen. Barendje vergeet z'n mooie dromen. Hij bukt zich vlug, neemt in iedere hand een klomp en rent op zijn blote voeten over de stoep. Gaat dat even lekker vlug!

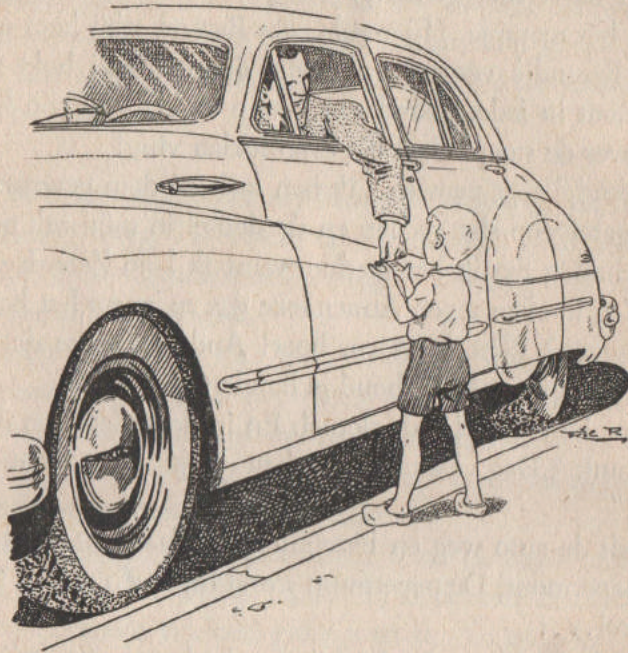
„Jô, Barend,” zegt meneer, „ik ben toch zó dom geweest. Ik heb de garage op slot gedaan en de sleutel in mijn zak gestoken. Gelukkig dat ik het merkte, want ik kom Zaterdag pas terug. Zeg jij even tegen Annemieke dat ze 'm op het haakje moet hangen? Niet vergeten, hoor! Anders kan ze de hele week niet stappen. Hier, houd je handen op!”

In de ene hand legt hij de sleutel. En in de andere een dikke pepermint. „Dag, Barend, nu ben je al háást ècht m'n knecht!”

Dan rijdt de auto weg en Barendje staat daar met de sleutel en de pepermint. De pepermint steekt hij in z'n mond. Maar de sleutel. . . .

Annemieke is er nog niet. En hij mag de sleutel niet verliezen. Wacht, in zijn broekzak! Barendje gaat op de stoep zitten en legt alles wat er in zijn zak zit naast zich. Twee kastanjes, drie gladde stenen, een zakdoek, een stuk vliegertouw, twee sigarenbandjes en een grote spijker. Zo, nu de sleutel. Die moet onderin. Dan de andere dingen. Wacht, de spijker zal hij maar weggooien. Dat mag toch niet van moeder. Helemaal bovenop komt de zakdoek. Nu kàn hij de sleutel niet verliezen.

Tevreden loopt hij terug en klimt weer op het muurtje. Wat duurt het toch lang, voor Annemieke komt. Zou ze zóveel eten? Hij eet altijd vier boterhammen. Hij eet ze heel vlug op. Veel vlugger dan de zusjes. Meisjes eten ook zo langzaam. Waar blijft Annemieke nu toch? Hij durft ook niet aan te

bellen, om de sleutel te geven. Hij zal maar rustig wachten. Er zitten twee mussen op het tuinpad: een oude en een jonge. De moedermus hipt driftig heen en weer en pikt kruimeltjes op tussen de steentjes. De dikke babymus schommelt achter zijn moeder aan en doet zijn bekje wijd open om gevoerd te worden. Kijk nu toch, die gulzige dikzak gunt z'n moeder niet

eens tijd om zelf wat te nemen. Die kan vast vlugger eten dan Annemieke.

't Duurt vanmorgen ook wel erg lang, hoor!

4. ZO'N DOM BARENDJE

„Barend! Barendje! Kom eens kijken wie er is?”
Wie roept daar? Dat is moeder! En als ze zó roept, dan is opa er!

Barendje's ogen stralen. Als opa er is, dan is het feest!

Opa gaat met hem wandelen. Opa weet alles van vogels en vlinders. Opa kan de mooiste bloemen vinden en de dikste bosbessen. En als opa er is . . . eten ze chocoladepudding.

Met één sprong is Barendje van het muurtje af. Hij vergeet Annemieke. Hij vergeet de vogels op het tuinpad, die verschrikt wegfladderen. Hij vergeet . . . de sleutel in zijn broekzak! Zo'n dom Barendje!

Z'n klompen roffelen over de straatstenen. Hij vergeet ze zelfs uit te doen, als hij de keuken binnenrent. Maar moeder ziet het wel. Ze stuurt hem gauw terug. „Vooruit, kleine smeerpoets, ik heb net gedweild. Kijk nu eens, wat een moeder op de mat!”

Opa zit in vaders grote stoel. Hij mocht met een vrachtauto meerijden, daarom is hij er al zo vroeg.

„Opa,” juicht Barendje, „dag, opa! Hoelang blijft u? Blijft u ook slapen? Gaan we naar 't bos? Ja, opa?”

„Kalm aan, hoor,” zegt moeder. „Opa moet eerst eens een poosje uitrusten!”

Barendje lacht. „Nee, hè opa? Van in een vrachtauto zitten word je niet moe, hè? Opa, ik weet een vogelnest in een

NAME — UGRNM
 PLACE — VEESZAAL, ROTTERDAM
 DATE — 20.06.19

PROCESSES	NOTES	TIME
1. CHOOSE BOOK		1.
TITLE	LA DAMNATION DE FAUST	14:03
AUTHOR	HECTOR BERLIOZ	
2. CONDITION REPORT		2.
BOOK WEIGHT	71 g	
TOTAL PAGE NUMBER	48	14:05
CONDITION	FAIR	
VISIBLE MARKS	cover yellowed + minor stains some minor tears, leegzaal stamps	
3. SCAN		3. 14:17
4. PAGE CORRECTION		4. 14:25
5. OCR-ING		5. 14:28
6. PROOF-READING	lots of minor typos :(can't fix it because no compose key configured !!!	6. 14:38
7. METADATA		7.
8. COMPILE THE PDF		8.
9. UPLOAD		

SCENE XVIII

La course a l'abime

(Plaines, montagnes et vallées)

FAUST et MÉPHISTOPHELES, galoppant sur deux chevaux noirs

Faust

Dans mon coeur retentit sa voix désespérée

O pauvre abandonné!

Choeur de paysans

(Agenouillés devant une croix champêtre)

Sancta Maria, ora pro nobis,
Sancta Magdalena, ara pro nobis.

Faust

Prends garde à ces enfants, à ces femmes priant!
Au pied de cette croix.

Méphistophélès

Eh qu'importe! en avant

Choeur

Sancta Margarita, ora pro... »— Ah"
(Cris d'effroi. Le choeur se disperse en tumulte.
Les cavaliers passent)

Faust

Dieux! un monstre hideux en hurlant nous poursuit.

Méphistophélès

Tu rêves!

Faust

Que] essaim de grands oiseaux de nuit!
Quels cris affreux! 115me frappent de l'aile!

Méphistophélès, retenant son cheval

Le glas des trépassés sonne déjà pour elle.
As-tu peur? Retournons.
(Us s'arrêtent)

Faust

Non, je l'entends. Courons!
(Les chevaux redoublent de vitesse.)

Orchestre seul

Méphistophélès, excitant son cheval

Hop! hop! hop!

Faust

Regarde, autour de nous, cette ligne infinie
De squelettes dansant.
Avec quel rite horrible ils nous saluent!

Méphistophélès, animant les chevaux.

Enfant

Hop! hop! pense à sauver sa vie,
Hop! et ris-toi des morts.

Orchestre seul

SCENE XVIII

Rit naar de afgrond

Vlakten, bergen en dalen

FAUST en MEPHISTO, voortvliegend op tweezwartepaarden

Faust

In mijn hart weerklinkt haar wanhopige stem

Oh, arme verlatene!

Koot van boeten

(gekniel op het veld voor een kruis)

Sancta Maria, ora pro nobis,

Sancta Magdalena, ora pro nobis.

Faust

Kijk uit voor deze biddende vrouwen en kinderen
aan de voet van dat kruis.

Mephisto

Niets mee te maken, vooruit!

Koo:

Sancta Margarita, ora pro nobis

(Kreten van afgrijzen. het koor verspreidt zich onder veel
lawaai. De ruiters gaan voorbij)

Faust

Mijn hemel. een afzichtelijk brullend monster achtervolgt ons.

Mephisto

Ie droomt!

Faust

Wat een zwerm grote nachtvogels,
wat een afschuwelijke kreten. Ze slaan mi] met hun vleugels!

Mephisto (zijn paard inhoudend)

De doodsklokken luidenreeds voor haar.

Ben je bang? Laten we dan terugkeren!

(Ze staan stil)

Faust

Neen! Ik hoor ze. Laten we opschieten!

(De paarden verdubbelen hun snelheid)

Orkest

Mephisto (zijn paard ophitsend)

Hop! hop! hop!

Faust

Kijk eens rondom ons naar deze eindelozerij
dansende geraamten! Met welk een verschrikkelijke lach
begroeten ze ons!

Mephisto (de paarden opjagend)

Hop! Hop! Kind, denk er aan haar leven te redden!

Hop! En spot maar met de doden!

Orkest

Faust de plus en plus épouvanté, éthaletant
Nos chevaux frémissent,
Leurs crins se hérissent,
Ils brisent leur mots!
le vois onduler
Devant nous l'aterte;
l'entends le tonnerre
Sous nos pieds rouler!
Il pleut du sang!!!

Méphistophélés d'une voix tonnante.
Cohortes infernales!
Sonnez vos trompettes triomphales!
Il est à nous!

Faust
Horreur!

Méphistophélés
Je suis vainqueur!
(Ils tombent dans un gouffre.)

SCENE XIX et dernière
(l'Enfer. - Faust est livré aux flammes)

PANDAEMONIUM
Choeur de démons et damnés
Has! Irimim Karabrao!

Les Princes des Ténébrés et Méphistophélés
De cette âme si fière,
jamais es-tu maître et vainqueur, Méphisto?

Méphistophélés
l'en suis maître et jamais.

Les Princes
Faust a donc librement
signé l'acte fatal qui le livre à la flamme?

Méphistophélés
Il signa librement.
(Orgie infernale. Triomphe de Méphistophélés.)

Choeur
Has! Irimim Karabrao!
Tradioun marexil Trudinxé burridixé.
Fory my dinkorlitz Hor meak omévixé.
Uraraiké.
Muraraiké!
Diff! Diff! merondor mit aysko!
Has! Has! Satan, Belphe'gor, Méphisto,
Has! Has! Kréix, Astaroth, Belzébuth
Sat rayk irkimour.

Faust (hoe langer hoe angstiger en hiigend)

Onze paarden sidderen,
hun manen gaan overeindstaan.
Ze breken hun bit!
Ik zie de aarde voor ons golven.
Ik hoor de donder onder
onze voeten rommelen.
Het regent bloed!!!

Mephisto (met donderende stem)

Hellehorden, laat uw overwinningstrompettenweerklinken!
Hij behoort ons toe!

Faust

Afschuwelijk!

Mephisto

Ik ben overwinnaar!
(Ze vallen in een afgrond)

SCENE XIX (de laatste)

(De he]. Faust is aan de vlammen overgeleverd.)

Vergaderplaats der demonen

Koor van demonen en verdoemden

Has! Irimiru Karabrao!

(Swedenborg meende dat deze taal in de hel gesproken werd)

De vorsten der duisternis tegen Mephisto

Bent u over deze trotsezie! voor altijd
heer en meester, Mephisto?

V Mephisto

Ik ben er voor eeuwig meester over.

De vorsten

Faust heeft dus vrijwillig de noodlottigeakte getekend,
die hem aan de vlammen uitlevert?

Mephisto

Hij heeft vrijwillig getekend.
(helleorgie, triomf van Mephisto)

Koor

Has! Irimiru Karabrao.'

Tradioun marexil Trudinxé burridixe.
Fory my dinkorlitz Hor meak oméuixe.'
Uraraiké!
Muraraiké!
Diff! Diff! merondor mit aysko!
Has! Has! Satan, Belphégor, Méphisto,
Has! Has! Kréix, Astaroth, Belzébuth
Sat ray/c irkimour.

EPILOGUE

(SUR LA TERRE)

Quelques voix

Alors l'enfer se tut.
L'affreux bouillonnement de ses grands lacs de flammes,
Les grincements de dents de ses tourmenteurs d'îmes,
Se firent seuls entendre; et dans ses profondeurs,
Un mystère d'horreur s'accomplit.

Choeur

O terreurs!

(DANS LE CIEL)

Séraphins incliné devant le très-haut

Laus.'Hosanna!
Elle a beaucoup aimé, Seigneur!
(SilenceMurmure harmonieux)

Une voix dans les hauteurs des cieux.
Margarita! !

Choeur d'Ange

Apothéose de Marguerite

Remonte au Ciel, éme naïve
Que l'amour égara;
Viens revêtir ta beauté primitive
Qu'une erreur altéra.
Viens, les vierges divines,
Tes soeurs les Séraphines,
Sauront tarir les pleurs
Que t'arrachent encor les terrestres douleurs.
L'Eternel te pardonne, et sa vaste clémence
Un jour sur Faust aussi peut-être s'étendra.
Conserve l'espérance
Et souris au bonheur. Viens, viens, Margarita.

EPILOOG

(OP DE AARDE)

Enige stemmen

Toen zweeg de hel.
Het verschrikkelijke koken van zijn grote vlammen zeeën,
het tandengekner van zijn gekweld zielen
werd alleen nog maar gehoord; en, in de diepte
voltrok zich een vreselijk mysterie.

Koo:

Afgrijselijk!

(IN DE HEMEL)

(Serafijnen zittende gebogen voor de Allerhoogste)

Laus! Hosanna!
Ze heeft veel bemind, Hear!
(Stilte, harmonieus gemurmelt)

Ben stem vanuit de hoogste hemelen

Margarita”

Koo: van engelen

Verheerlijking van Margarita

Stijg ten heme], onschuldige ziel,
die door de liefde op een dwaalspoor werd gebracht.
Kom je weer met je eenvoudige schoonheid toeien,
die door een vergissing bedorven werd.
Kom, de goddelijke maagden,
je zusters de Serafijnen
zullen de »tranen.
waardoor je van aardse smarten vrijgemaakt wordt,
doen opdrogen. De Hemelse Vader vergeve ie
en zijn grote genade zal zich misschien
ook ééns uitstrekken tot Faust.
Wanhoop niet en lach tegen het geluk.
Kom, kom, Margarita.